

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate sprejema upravništvo v Katol. Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-niskih ulicah št. 2, L. 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Po pošti prejeman:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13 —
četrt : 6,50
mesec : 2,20

V upravništvu prejeman:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10 —
četrt : 5 —
mesec : 1,70

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 32.

V Ljubljani, v petek 8. februarija 1901.

Letnik XXIX.

Gospodarska organizacija ob jezikovni meji.

Nemci hočejo z vsemi silami napredovati proti jugu in čisto izpodrinuti slovenskega kmeta. Najnovejši uspehi na Štajerskem in Koroškem so dali nemški ideji zopet novo moč, in vedno odločneje stegujejo svoje grabežljive roke po slovenskem ljudstvu in imetju. Ker uvidevajo, da je edina rešitev slovenskega naroda v njegovi gospodarski organizaciji, hočejo sedaj proti našim posojilnicam in zadrugam, zlasti proti »Gospodarski Zvezi«, nastopiti z narodno-gospodarskim orožjem.

»Südmärkische Volksbank und Spargenossenschaft für die Alpenländer«, registrovana zadruga z omejenim jamstvom, katere sedež je v Gradcu (Radetzkystrasse) hobna zopet z vso silo, da bi se Nemci zedinili v gospodarskem boju proti našim narodnogospodarskim društvom. »Mi vidimo povsod nemške može in žene pri krepkem delu«, pravi njih oklic, »da nazaj potisnejo sovražnike nemštva in da tam, kjer so sovražniki nemške pridnosti in umnosti (Slovenci!) jim izpodkopali kako postojanko, isto zopet veselo in trdno obnove.

Tudi mi smo šli brez strahu pred ovirami na delo, h kateremu nas je sililo lastno spoznanje in klic somišljenikov. Ustanovili smo »Südmärkino« ljudsko posojilnico in hranilnico, da ustvarimo gospodarsko središče za svoje nemške sorodnike. S čem se more nemštvo v planinskih deželah bolje okrepiti, kakor s tem, da osredotoči svoje gospodarske sile?

Zediniti se morajo v nemški ljudski banki, kakor teče vir k potoku, potok v reko in reka v morje. Ta ljudska banka bodi nam jezero, iz katerega hočemo zajemati sredstva, ki so potrebna za ohranitev gospodarskega življenja vseh stanov. Gospodarska sila naroda je temelj njegove veličine, ker če izginejo gmotna sredstva, izgine tudi temelj narodove omike.

»Südmärkino« ljudska banka hoče pospeševati zaslužek in blagostanje planinskih Nemcev. Kar imajo posamezniki odveč denarja, hoče zbirati, da ga da pomoči potrebnim nemškim rojakom. Ta ustanova hoče posredovati in urejevati denarni promet v planinskih deželah; na polju denarnega gošpodarstva hoče gojiti nemškega duha.

Tako kličejo Nemci svoje rojake k gospodarskemu delu, katero naj izpodkoplje ostanke slovenstva v obmejnih pokrajinah. Vsaka premožna hiša naj ima delež te banke in naj s tem sodeluje pri ponemčevanju Slovencev. Tako mislijo v kratkem zložiti za klad, ki bo imel dva milijona kron! Na čelu pa stoji dr. Friderik vitez Weiss-Ostborn, odvetnik v Gradcu.

Tako marljivo in — s svojega stališča pametno delujejo Nemci. Kaj ostaja sedaj nam, ubogim Slovincem? Po istem načelu, katero ima naša »Gospodarska zveza«, moramo delati neutrudno naprej zlasti na jezikovni meji. Z gospodarskimi društvi se mora narediti trden zid ob vsej jezikovni meji. Zlasti ob Dravi se mora narediti trdna meja proti nemški denarni premoči. Vsak Slovenec mora v slovenskem denarnem zavodu najti priliko za štedenje in za kredit. Iz slovenskih gospodarskih zavodov morejo si pokrivati naši rojaki tudi svoje glavne gospodarske potrebe.

Sedanje volitve nam kažejo, da se je to v marsikaterem okraju zamudilo. Na noge torej, obmejni Slovenci! Po vzgledu »Gospodarske zadruge« delujte neutrudno, da se izvrši naša organizacija ob jezikovni meji, ker ona edina nas reši propada!

Državni zbor.

Dunaj, 7. svečana.

Volitev predsednika.

To je mrtva točka poslanske zbornice. Ze več dni je to vprašanje na dnevnem redu, a še danes ni rešeno. Predsedniško mesto je osobito v teh razmerah, ko v zbornici ni gotove večine, največjega pomena.

Poslovni red je tako raztegljiv in pomanjkljiv v posameznih točkah, da ga more predsednik tolmačiti na vse strani. Zagrizen Nemeček z levega krila lahko zabrani vsako nemško prošnjo na drž. zbor, vsako nemško izjavo ali govor. Zato se nemški levičarji tako pulijo za mesto predsednika. Imenujejo se kot kandidatje Prade, grof Vetter, dr. pl. Grabmayer. Za prvega desnica ne glasuje, drugi je brez stranke, a tretji v nemilosti pri nemških radikaleih. Levica bi bila pripravljena tudi obe podpredsedniški mesti prepustiti desnici, ako ta glasuje za Pradeja. Čehi in Jugoslovani gotovo ne glasujejo za Pradeja. Poljaki so baje ravnokar sklenili, da glasujejo jutri za prejšnje predsedstvo: Dr. Fuchs, Prade, dr. Žaček. Vprašanje je, kaj stori nemški »centrum«. Brez tega nemška levica nima večine, ako jej ne priskočijo na pomoč Italijani in soc. dem. Jutri bode torej »kritičen dan«. Od volitve predsedstva je odvisno, ali v zbornici nastopijo mirnejši odnošaji, ki omogočijo delo in red.

Adresa.

Drugo važno vprašanje je adresa na cesarjev prestolni govor. Vitez Javorski je že v zadnji seji hotel predlagati odsek, ki naj sestavi adresu. Levičarji so to prepredili. In v istini bi sedaj adresna debata, v kateri je mogoče govoriti o poštnih pečatih in burski vojski, o kraljedvorskem rokopisu in kitajski kugi, spravila voz s tira. Nemci bi skoraj gotovo privlekli na dan nemški državni jezik, in revolucija v zbornici je gotova. Tudi ostale stranke na desnici od adresne debate ne pričakujejo moralnega vspeha. Toda češki klub je sklenil predlagati adresni odsek ter izvolil iz svoje srede dr. Kaizla, dr. Žačka in dr. Fořta, da sestavijo adresu. To je vse lepo in umestno v normalnih časih, danes pa je ta poskus nevaren. Strune so itak že prenapete. L. 1897 je adresni odsek porabil več tednov, a adresa je obležala v miznici.

Politični pregled.

V Ljubljani, 8. februarija.

Kdo bo novi predsednik?

Danes se bo bila v poslanski zbornici odločilna bitka za predsedniško mesto, a definitivnega kandidata še ni. Imenujejo se v večerajšnjih listih še najrazličnejši kandidatje. Na površju so grof Vetter, Prade, Derschatta in Grabmayer ter desničarja pl. Fuchs in dr. Kathrein. Vodje parlamentarnih strank se v enomer posvetujejo, a do večeraj opoldne še niso prišli do nikakega zaključka. V tej veliki zmešnjavi je gotovo samo to, da si večina strank želi takega predsednika, ki bo mirno, nepristransko in odločno vodil zborovanja, in da so se Čehi in češki veleposelniki ter Poljaki že izjavili za dosedanje predsedstvo. Ker bodo s tem nasvetom zadovoljni tudi nemški konservativci in bržkone vsi Jugoslovani, se sme trditi, da bo kot predsednik izšel iz današnje volitve dosedanji predsednik dr. Fuchs. »Hlas Naroda« želi prave rešitve predsedniškega vprašanja. Ako se to zgodi, pravi list, potem je dokaj nade, da bo mogla zbornica delati v ozkih mejah gospodarskega programa. — Volitev obeh podpredsednikov ne bo povzročala nobenih posebnih pregledov, ker bodo dotične stranke zadovoljne s kandidatoma Prade in Žaček.

Overovljenje državnozbornskih volitev.

V jedni prihodnjih sej poslanske zbornice bo na dnevnem redu odobritev izvolitve drž. poslanecev. Izvolitve onih poslancev, proti katerim zbornici ni došlo nič ugovorov, bodo kratko odobrene, o ostalih bodo pa poročali deveteri odseki, ki jih je odbrala zbornica v zadnji seji. Načelnik prvega oddelka je grof Dzieduszycki, drugega baron Aehrenthal, tretjega posl. Kaftan, četrtega dr. Kathrein, dalje dr. Nietzsche, grof Chotek, baron Ludwigstorff, grof Palfy in dr. Funke. V poslednjih dveh oddelkih sta zapisnikarjema odbrana člana »slovanskega centra« posl. dr. Gregorčič in dr. Stojan.

LISTEK.

O Levčevem »Slovenskem pravopisu« in njega kritikah.

Spisal dr. K. Štrekelj.
(Dalje.)

Očividno navaja Miklošič nekaj besed pod napačnimi sufiksi. Naš *brenclj*, gen. *brenclja*, ako je res v zvezi z onomatopoeičnim korenem *brenk* (*brenčati*, *brencati*; besedo poznajo samo Slovenci in še ti ne vsi!), potem *hrakelj*, *krhelj*, *smrkelj*, *rogelj*, dalje s. *čukalj* bi bile nemogoče tvorbe, če bi njih končnica bila *lj*; c, oziroma k, g bi se pred *lj* morali spremeniti v šumevce: **brenčelj*, **hračelj*, **kršelj*, **ročelj* itd. Tudi beseda *recelj*, s. *rucalj* (in *rucelj* gen. *rucelja*) 'Handhabe' ne more spadati tje in je sploh temna zavoljo soglasnika c, ki brani, spravljati jo v zvezo z *řaka*. Enako je beseda *bodlj* (pod sufiksom *lj*) nemogoča v stari slovenščini, ker bi iz tega moralo nastati *bolj*; prava pisava je pač *bodlj*, dokler se ne dokaže sufiks *lj*. Kakor *bodlj* stoji pod nepravim sufiksom tudi *dělj* v *nedělj* in *srebrodělj*, in pa *nedělja* in *drěvodělja*, česar ni izvajati naravnost iz korena *dě* (kakor to dela Miklošič na str. 105. in v Et. Wtb. 43 [*neděl*, *nedělec*]), ampak iz *dělo* s sufiksom *lj*, oziroma *ja*. Tje pa bi spadali zgoraj omenjeni samostavniki *brenclj*, *hrakelj* itd. Tudi r. *máčah* 'Flachs in der Hechel' ne spada tje, ker je ženskega spola; druge tam omenjene ruske na *al* pa gredó pravzaprav pod sufiks *al*, kjer jih Miklošič našteva vnovič (*kóval*, *koedl*, *vrals*).

Nemški diminutivni sufiks *el* (deloma iz starejšega *e-lin*) ima v našem jeziku vselej obliko *lj* (s pregibnim polglasnikom) in je povzročil celo nekaj podobnih tvorb na naših tleh: *reselj* 'Abschnittel, Stückchen', *mošicelj* 'Männchen'; ta kaže torej dvojno zmanjšavo, ker je že osnova *mošic* diminutiv. K takim tvorbam spada najbrž tudi *drobelj*. Po vplivu tujek, kjer se je v nekaterih še ohranil v deklinaciji *n* sufiksa *lin*, so tudi te domače tvorbe sprejele v deklinaciji *n*: *drobeljna*, *mošiceljna*. Toda Miklošič bi jih vendar v primerjavo slovnici ne bil smel naštet pod sufiksom *elj*, ker imajo pred *lj* polglasnik, kar se razvidi zlasti tedaj, kadar se sklanjajo po domače: *droblja*, *reslja*, *mošiclja*.

Kakor z diminutivnim nemškim sufiksom *el* ravná naš jezik tudi z vsakim drugim nemškim ali ponemčenim sufiksom *el*, k' nima zmanjšavne moči, zlasti če se pri nas v deklinaciji pokaže *n*, n. p.: *mandelj*, *mandeljnovec* (ne *mandel*, *mandelnovec*, kakor piše Levec), *postelj*, *artikelj*, *rabelj*, *rabeljna*. Trd í jih kaže malo: *pičel* 'Bütschel', kor. *pičau*, *meč* 'Staubmehl', *tadel* 'Tadel', kor. *tadeu*, potem sploh znani *cegel* in *špegel*. Če ima že podstava *lj*, jo mora seveda imeti tudi izpeljanka, torej *pušljec* ne *pušlec*, *cegljec* ne *ceglec* (ker se ne govori *ceguc*, kar bi bilo diminutiv od *cegel* 'Ziegel'), *masljec* ne *maslec* itd. Za povdarjeni *el* imamo *elj*, kjer *e* seveda ne namešča polglasnika, v besedi *bordelj*, *bordeljnica* (pri Habdeliču *burdelj*, *burdeljnica*), *befelj* (in *prefelj* iz bav. *Bevelch*).

V drugih končnicah tujih besed je postal končni *l*, če izvzamemo v novejšem času izposojene besede, večinoma trd *l*: *špital*, *kanal*, *fosal* (it. *fossale*), *flžot* . . . proti novim tujkam: *admiral*, *koral* . . . *škabel* (it. *scabello*).

Narečja nam kažejo, da je nastopil včasih zanj tudi palatalni *l*, ki se pa je dandanes že izgubil vsled zenačbe vseh treh *l*-ov ali pa vsled vnovičnega vplivanja dotičnih tujih besed v tuji obliki s srednjim *l*-om, n. p. *aštrželj*, plur. *aštržlji*, iz n. 'Halster' in 'Sil' *cilj* 'Ziel'; *aprilj* na Krasu. Narečje cerkljansko pozná sicer v nominativu *kapital*, *kapruól*, *prefel* 'Befehl', *pretkuól* 'Protocoll', *general*, v genetivu pa imamo *kapitale*, *kapruóle*, *prefèle*, *pretkuóle*, *generále*, oblike, ki živo spričujejo, da *l* namestuje starejše *lj*.

O nekončnem *l*-u v tujkah pred samoglasnikom *a* smo deloma že govorili pri obravnavanju končnice *lja*, *la*, kjer smo naposled omenili tudi tujek, kakor so *gljajt*, *ljadljec*; starejši *ta* se je kakor v domačih besedah spremenil v *la*; *Ferljan* 'Forojuliensis' pri Habdeliču je pa iz *Furjan* po naslombi na druge tvorbe s sufiksom *janin*, kakor *deželjan*. V *vajet* imamo bajé še koroški *v* za *ř*: 'Leitseil' celo v knjižnem jeziku, ker je beseda s Koroškega prešla k drugim Slovincem in v knjigo. Pred *e*-jem in *i*-jem imamo seveda tudi mi samo srednji *l*; pred *o*-jem je pač največkrat nastopil *ř*, ki ga je kakor v domačih besedah nadomestil srednji *l*: *plotar* (Blätter), *řoter*. Vendar imamo tudi tukaj nekaj zgledov za *lj*, za katerim se je seveda ohranil *o*, ker je v dotičnem času pravilo o zamenjavanju samoglasnika *o* z *e*-jem po palatalih že onemoglo: *řjos*, *řjosar* (Habdelič). Tudi *ljuljka* (Habdelič: *ljuljčen* kruh 'panis ex lolio') kaže pred samoglasnikom *u* mehak *l*, ki pa se je ščasoma pretvoril enako drugim *lj* v *l*; navadno pa je tudi pred *u*-jem bil sprva *ř*: *řuštno*.

(Dalje sledi.)

Zanimivo bi bilo v tem oziru omeniti, da bo o izvolitvi kršć.-soc. vodje dr. Luegerja poročal žid dr. Rosenzweig. Izvolitve bodo brkone odobrene na celi črti, ker se ne zgodi kmalu, da bi zbornica sama izbacnila iz svoje srede kakega poslanca.

Krvava volitev.

V sedmograškem mestu Maros-Vasarhely se je vršila 6. t. m. dopolnilna volitev za državni zbor mesto umrlega Lukacsja in dosedanjega poslanca Bernedija, ki je imenovan mestnim glavarjem. Oba sta pripadala liberalni stranki. V prvem volivnem okraju se je izvršila volitev mirno, v kolikor se na Ogorskem sploh more govoriti o mirnih volitvah, in zmagal je liberalni župan Gereb. V 2. okraju je pa vse sile napela neodvisna stranka s svojim kandidatom Budohazyjem, s katerim je tudi prodrla z večino 10 glasov. To je liberalne volivce tako razburjalo, da so pričeli kravale. Na lice mesta je prišlo orožništvo, ki se je kajpada potegnulo za baje mirne liberalne vladinovec. Konečno je orožništvo rabilo crožje. Kroglice so ubile štiri osebe, ranile pa šest. Zbog teh dogodkov so liberalci hoteli ustaviti volivni akt, a k sreči je došel odgovor ministra prepozno; izvoljen je bil opozicionalec.

Ministerska kriza v Italiji.

318 proti 102 glasovoma je izrazila italijanska poslanska zbornica v svoji sredini seji grajo Saraccovi vladi radi njenega postopanja v zadevi genuveške stavke. Zbornica je torej z ogromno večino odobrila zahteve delavske komore in grajala nje razpust. Kot smo poročali, je vlada sicer že na lastno pest popravila svoj prvotni korak in dovolila ustanovitev nove komore, toda dejstvo, da se je sploh izvršil razpust, je zadostovalo zbornici, da je vrgla neljub jej Saraccov kabinet. Ministerski kabinet bo iz te graje brezdvomno izvajal posledice. Formalne ostavke Saracco sicer dosedaj še ni podal, a jo poda brzkone tekom današnjega dne. Saraccov kabinet je, kakor znano, sedanjí kralj potrdil povodom nastopa vlade in ga je torej imenoval še kralj Umberto. — Tri dni se je bila v zbornici vroča bitka za obstoj ali neobstoj kabineta. Ministerski predsednik je že takoj prvi dan vedel, da bo izšel iz nje poražen, da bo žel grajo za svoje postopanje napram socijalistom, za katero bi bil marsikdo pričakoval pohvale. Sicer se je pa vladni stolec že dalj časa resno majal in nezadovoljni in vladi neprijazni elementi so le iskali ugodne prilike za izvršitev svojih naklepov. Moči seveda 79letni Saracco ni imel dovolj, da bi bil uspešno odbijal vse napade, in je prevzel odgovornostipolno mesto, kot je izjavil, le zato, da je pokazal svoj patriotizem. Kdo mu bo nasledoval, ni še znano in so tudi nemogoče kakoršne koli resne kombinacije. Govori se sicer o Sonninu, vodji najmočnejše parlamentarne stranke, toda ta je skrajno nepriljubljen pri levici in zgodilo bi se mu kaj jednacega, kakor svojedobno Pellouxu. Zbornica bi postala povsem nezmožna za vsako delo. Jednako je s Zanardellijem in Rudinijem, ki imata oba v zbornici le preveč nasprotnikov. Mogoče je torej, da pride na krmilo nov mož, o katerem pa danes še nihče ne sanja.

Kriza v Rumuniji.

Carpovo ministerstvo je že podalo ostavko. Vkljub resnemu prizadevanju ministerskega predsednika se kabinet in večina zbornice nista mogla ogreti za Carpov finančni oziroma davčni načrt in moral je podati ostavko, katero je kralj načelno že vsprejel. Kraljev odlok se pa objavi še le tedaj, ko bo v zbornici dognana razprava o pogodbi glede prodaje državnega deleža pri narodni banki, ker ko bi vlada sedaj tudi formalno odstopila, je pretrgano zasedanje parlamenta, dokler ni imenovano novo ministerstvo.

Dopisi.

Iz Radovljice, 6. febr. (Španske reči.) Teden dni je že, kar nam je napravila naša podružnica »Slov. plan. društva« kaj prijeten popoldan, pa se nihče ne zmeni za to v javnosti. Vaš list je lojalno prinesel vabilo na predavanje dne 31. jan. — gosp. z »Malega Vrha« pa je kar zona obšla, ko je na vabilu zagledal, da predava župnik Jos. Lavtižar. Zato se je pazmotil in je

predavanje o potovanji po Španskem kar prestavil na Štajersko, menda, zato, ker je imel tam doli svoj čas »srebrne« dni! Predavatelja pa niti omenil ni. Ali se hoče politika še celo v nedolžno turistiko zanesti?

Za turistiko velezaslužni župnik gospod Jos. Lavtižar nam je podal lepo sliko o Španski, načrtal, kolikor je mogoče v jedni uri, glavne kraje, koder je hodil, značaj ljudstva, opisal lepe cerkve in zlasti ono znamenito božjo pot, na katero so Španjoli ponosni.

Zabelil je svoje jako zanimivo predavanje tudi s smešnimi dogodki, tako, da smo se glasno zasmejali, ko so ga policaji v Barceloni hoteli vzeti kar »hop«. Med potjo je namreč v kupeju ogledaval zanični španski drobiž. To je opazil konduktir in ko pride v Barcelono, so ga v hotelu »slovesno« sprejeli trije policaji, češ, da je ropar, kakor jih je tam še vedno dosti najti. No, policaji so z globokimi pokloni odšli in še daljšimi nosovi.

Predavanje so počastili med drugimi: g. okr. glavar pl. Rubelli, svetnik Ferk, dekana radovljiški in kranjski, več gg. župnikov in županov iz okolice. Veliko smo jih pa videli zlasti iz Radovljice, katerih pa — ni bilo.

G. predavatelju iskrena hvala! Vrlega našega g. načelnika pa uljudno prosimo, naj opomni »Naroda«, da ali vabilo točno ponatisne, ali pa v »koš« vrže.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 8. februarija.

Veselova drama. Za vse »Narodovo« pisarjenje se še toliko nisem in ne bom zmenil, da bi je pogledal. Včeraj sem pa prav slučajno zvedel, da gosp. A. Aškerc z imenom podpisani piše nekaj o stvari, s katero bi me radi nekateri osramotili — če bi mogli. Zato odgovarjam v pojasnilo: Drama Veselova je bila in je še. Mej raznim papirjem se je našla in gosp. notar dr. Žnidarič, oziroma njegov uslužbenec g. Val, jo je poslal že 1. prosinca (čitaj prvega januarja) t. l. dr. Štoru v Ljubljano. In ko je bilo menda v »Narodu« zaradi te »zgužljane« drame nekaj prav ljubeznivega sumničenja, ki kaže, kake čudi so »Narodovci«, pisal je g. Val, ki nikakor ni klerikalec, sua sponte, ne da bi bil jaz o tem kaj vedel, a kakor poštenjak, ki ljubi svoje poštenje in tudi poštenje drugih ljudi — pisal je »Narodu«, da se je drama našla in da je poslana dr. Štoru v Ljubljano. A vendar trdi g. A. Aškerc, o čegar resnicoljubnosti ne dvomim, v »Narodu« še zadnjega torka, da dr. Štor nič ne ve še o dramu, in »Narod« tiska to brez opomnje, vzdržajoč na ta način sumničenje, o katerem vé, da je krivično. Ali ne bi lahko lopar obrnil in zaklical po tem takem z vsaj pravico, kar se je nam brez povišanja klical: »Doktor Štor, kje je Veselova drama? Kake namene imate Vi z njo, da jo tajite, ko je tedaj vendar javno potrjeno, da jo morate imeti Vi!« Jaz nisem zloben in si razlagam to tako, da se g. dr. še ni potrudil, da bi bil pregledal, kaj je dobil. Kaže pa vse to, kake ljudi so »Narodovci«, in koliko jim je verjeti. Mnogo neresničnega so zadnji čas baje napisali o meni, mnogo pa še bodo, ker branim mirno, a odločno, kar je v mojej skrbi. Moj odgovor je bil in bode, kakoršen je bil svoje dni vsemu sramočenju celjske »Deutsche Wacht«, ki vendar stoji na mnogo nrajnejšem stališču nego dandanašnji »Narod«: »Bog me varuj, da bi me te vrste časniki kedaj hvallili!« Zato sem pred kakimi tremi leti, ko me je »Narod« nekoliko pohvalil, takoj javno ugovarjal. V meni budi taka pisava čut pomilovanja. Dr. J. M. Kržišnik.

Inženerji in ljubljanski obč. svet.

Štv. 4731. Uredništvu »Slovenca« v Ljubljani. Glede na vest, katero je priobčil »Slovenec« v št. 29. dne 5. t. m. pod naslovom »Inženerji in ljubljanski občinski svet«, blagovolite v smislu § 19. zakona z dne 17. decembra 1862 drž. zak. št. 6 ex 1863 sprejeti v svoj list naslednji uradni popravek: Ni res, da ima inženier Wagenführer za svoja dela pri ljublj. mestnej elektrarni zahtevati okolo 25.000 K; res pa je, da ves njegov zaslužek po kolavdaciji, katero sta izvršila

gg. nadinženier Anton Klinar in inženier Ivan Sbrizaj in katero je odobril občinski svet v svojej javnej seji dne 8. novembra 1899, iznaša 15.369 kron 86 stotink; res je dalje, da je na račun tega zaslužka inženier Wagenführer prejel iz mestne blagajnice 18.816 K 50 st. in da ima zato — ker njegova kavcija iznaša 3171 K 88 st. — mestnej občini povrniti še 274 K 76 st., kar mu je mestni magistrat z dopisom št. 38.436 z dne 14. novembra 1899 tudi naznanil. — Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane. V Ljubljani dne 6. svečana 1901. — Župan Iv. Hribar.

Biskup Strossmayer — »Sokol«.

»Narod« piše: »Škof Josip Juraj Strossmayer je pristopil kot član-ustanovnik k »Hrvatskemu Sokolu« in je plačal 400 kron. Razume se, da je v »Hrvatskem Sokolu« tudi več drugih duhovnikov. Kako vse drugače pa je pri nas, kjer je sedanji škof dr. Anton Mahnič »Sokola« obsojal z najgršimi podtikanjimi! — Tudi mi pravimo: Kako vse drugače pa je pri nas. Pri nas »Sokola« Hribar in starosta Tavčar psujeta slovenski katoliški shod, v Zagrebu pa so se hrvatskemu katoliškemu shodu gostoljubno odprla vrata »Sokolskega doma« in katoliški shod je v Zagrebu prisrčno pozdravil starosta »Sokola«. Kako vse drugače pa je pri nas!

Na adresu Ploja in Robiča pravi »Slovenski Gospodar« z ozirom na njiju pristop v Tavčarjevo družbo: »Za štajerske slovenske poslance je nastalo sedaj vprašanje, ali se naj pridružijo katoliško-narodnim poslancem, ki zastopajo kranjske kmete, ali pa liberalnim poslancem, ki zastopajo kranjska mesta? Poslanca Žičkar in Berksa prisedla k zastopnikom kranjskih kmetov, Robič pa se je pridružil liberalnim zastopnikom kranjskih mest in z njim je šel tudi dr. Ploj. Osupnilo je marsikoga, da sta Robič in dr. Ploj storila ta korak, ki zna postati tudi za našo domačo politiko na Spodnjem Štajerskem usodepoln. Radi verjamemo, da sta ravnala Robič in dr. Ploj po svojem osebnem prepričanju, vendar v tem slučaju bi moralo za nju merodajno biti mišljenje ogromne večine njunih volivcev. Ker se še med obema zvezama vršijo pogajanja zaradi združitve, zato še danes ne izrečemo odločilne in zadnje besede.«

Čuden položaj Plojev in Robičev.

Znano je, da sta Ploj in Robič kandidovala na katol.-narodni program »Vse za vero, dom, cesarja!« in sta bila na ta program tudi izvoljena od katoliških mož. »Narodovi« »inteligenci« prav nič niso pomagali napadi na Ploja in Robiča, katoliški volivci so zaupali njiju besedam in vstrajali so pri kandidaturah Ploja in Robiča. Sedaj ko sta Ploj in Robič stopila v Tavčarjevo družbo, se je položaj spremenil. Ogromna večina katoliških volivcev jima je nasprotna, peščici »Narodovcev«, ki pri volitvi ni mogla proti njima nič opraviti, pa sta postala Ploj in Robič ljubljence. Včeraj ima »Narod« naslednjo brzojavko: »Čast in priznanje posl. Robiču in Ploju. Bivši nasprotniki njiju kandidatur«. Položaj Robičev in Plojev ne more nobena stvar bolj osvetliti, kot ta brzojavka. Robič in Ploj imata sedaj zaupanje le pri peščici štajerskih liberalcev, zaupanje svojih kat. narodnih kmetijskih volivcev pa sta zaigrala in si ga ne pridobita dotlej, dokler ne zapustita Tavčarjeve družbe. Prihodnjič bodeta imela na svoji strani samo »bivše nasprotnike njiju kandidatur«.

»Meščanski klub« v Ljubljani ima včeraj zabeležiti zopet prav prijeten in zabaven družbinski večer. Kaže se, da se zanimanje za »Meščanski klub« vedno bolj vzbuja in da klub postaja važno središče družabnega življenja. Naj bi to upoštevali vsi oni naši somišljeniki, ki doslej še niso pristopili »Meščanskemu klubu«. Treba nam je središča, kakeršnega ustvarja »Meščanski klub«, zato zasluži »Meščanski klub« vstrajno agitacijo naših mož. Sinočnji družbinski večer bil je mnogobrojno obiskan ter gre za vspeh zabave posebna hvala blag. gospej Hofbauerjevi in pa gg. Jos. Štruclju, Hug. Hinterlehnerju, Iv. Verbiču in G. Vrabcu, ki so presenetili navzoče z izbranimi četverspevi. Lepemu petju bila je zaslužena pohvala. Prihodnji čet-

tek ima »Meščanski klub« zopet družbinski večer, na katrem naj se s svojimi rodbinami snidejo vsi društveni člani in njihovi prijatelji!

Interpelacija viteza Berksa. Član slovenskega centra dr. poslanec vitez Berks je interpeliral justičnega ministra zavoljo nemških avskultantov, ki so bili imenovani za čas zadnjih volitev za celjsko mesto, in zavoljo imenovanja nemških uradnikov za Slov. Štajer.

Loški župan g. notar Lenček se je županstvu odpovedal.

Iz celovške škofije. Č. g. Val. Limpel, provizor v Šmarjeti ob Velikovcu, je postal župnik v Čanjčah. — Umrli je dne 6. t. m. č. g. Fran Korman, župnik v Grebinskem Klostru. Pokojnik se je porodil dne 15. marca 1847 v Volsbergu, bil v mašnika posvečen dne 24. jul. 1870 N. p. v m.!

Društvo za krščansko umetnost je v odborovi seji 8. januarija t. l. presojalo Vurnikov načrt za obhajilno mizo na Brezjah in Cibrov načrt za krstni kamen v kapiteljski cerkvi v Novem mestu. V odborovi seji 5. februarija t. l. je ocenjevalo Vurnikov model za veliki oltar na Brezjah, štiri načrte za preslikanje trnovske cerkve v Ljubljani (Grilc, Grohar, Strnen in Štrukelj), načrt za preslikanje kapele Matere Božje v Kropi (Gradaška), načrt za oltar podružnice Podsmreko v dobrovski fari (Grein) in za omrežje na koru v Žalini (Rovšek). Razpravljalo se je nadalje o načrtu za notranjščino župne cerkve v Kočevju in o nakupu nekaterih knjig. — Društvu so darovali: J. Müller, župnik pri Sv. Heleni, staro podobo in nekaj oltarnih okraskov. M. Poljak, župnik v Ajdovcu, 11 florisov žužemskih podružnic, A. Šarec, ekspozit pri Sv. Joštu, relief predočujoč Abelovo daritev, Rovšek, kipar, fotografijo kipa Jezusovega Srca za nemško cerkev v Ljubljani, in o. Konstantin Luser, provincijal, molek z mnogoličnimi priveski.

Preziranje slovenščine. Kako dosledno prezirajo koroški uradi slovenščino, je znano. Kažeta to tudi sledeča slučaja: Razpisano je učiteljsko mesto za Rožek do 15. februarija in za Loče do 20. februarija. Obe šoli spadati pod beljaški okraj. V obe šoli hodijo malone samo slovenski otroci in vendar se za nobeno ne zahteva znanje slovenščine! Ali slavni c. kr. okrajni šolski svet beljaški še vedno ne ve, da v njegovem okrožju prebivajo tudi Slovenci, in da slovenska mladina potrebuje pouka v materinščini? Ali je malomarnost, ali gotov sistem, da se v tem glavarstvu tako dosledno prezira slovenščina pri razpisu učiteljskih služb? Treba bo na pravem mestu spregovoriti krepko in odločno besedo.

Ljubljanske novice. Aretiran je bil včeraj Vinko Virens, ker je delavskemu tajniku Gostinčarju ukradl 20 gld. Virens je svoje dejanje priznal ter sedi sedaj na Žabjaku — Surovost. Nek ključavničarski pomočnik je včeraj v delavnici na Marije Terezije cesti udaril vajenca Franc Kosilnika na glavo in ga z nogo sunil v trebuh. — Ukral je neznan tat natakariči Mariji Šešarek na Starem trgu več obleke v vrednosti 16 K.

Štajerske novice. Nemštvo nazaduje. V Orehovi vasi pri Slivnici se je naštelo 617 ljudi. Mej njimi ni nobenega Nemca. Pred desetimi leti je bilo le 599 ljudi in znani gospod Retschnigg jih je tedaj 186 zapisal za Nemce. — Imenoval je cesar izrednega profesorja na graškem vseučilišču dr. Adolfa Jarischa pravim profesorjem.

Koroške novice. Novo pošto so dobili z dnem 1. svečana v Podgorjanih v Rožu. Pečat je dvojezičen. Zvezana je s pošto v Št. Jakobu, oziroma Rožekom in Bistrico. V poštno okrožje spadajo vasi: Podgorjani, Rute, Brezno, Št. Ožbolt, Dragodiče in Selče. — Pri opekarni pod Št. Jakobom ob cesti je dne 27. jan. zasulo nekoga laškega delavca. Kopal je posek (v nedeljo). Dasi so mu prišli takoj na pomoč, so potegnili že mrtvega izpod peska. Zapustil je vdovo in 4 nedorasle otroke. — Na železniški postaji v Vratih je delavec Mat. Türk padel tako nesrečno z lestve, da je kmalu na to umrl. — Na Koroškem je sedaj 33 odvetnikov, od teh v Celovcu 15.

— V Pliberku je dne 30. jan. umrl hišni posestnik in občin-ki tajnik g. Fr. Krel, star 44 let. — Na Vinogradih pri Vetrinju je dne 22 jan pogorela Pirmanova vila — Občinski odbor v Vetrinju je imenoval dr. Luggin-a v Celovcu za častnega občana.

Premeščen je profesor na gimnaziji v Trstu. Jan. Leis, na državno gimnazijo v Kočevju.

Podružničen shod. Podružnica svetega Cirila in Metoda napravi v nedeljo dne 10. februarja t. l. v gostilni pri Šercerju v Šmihelu svoj letni občni zbor s sledečim vspehom: 1. Pozdrav. 2. Govor o šolskih razmerah. 3. Igra: »Ne udajmo se!« 4. Tombola in prosta zabava. — Začetek ob 3. uri popoldne. Slovenci in Slovenke, udeležite se tega shoda v prav obilnem številu!

O d b o r.

Drugi shod organistov se vrši v četrtek dne 14. t. m. v Šmariji. Ob 9. uri sveta maša, na to zborovanje v pevski sobi v kaplaniji. Predavalo se bode: 1. Propad cerkvene glasbe v pretečenem stoletju. 2. O orgljanju. Razni nasveti glede zboljšanja cerkvene glasbe. — Popoludne pete litanije Srca Jezusovega. Po litanijah predavanje različnih pesmi. — Povabljeni so vsi gg. organisti. Kdor se namerava udeležiti, prosim, naj mi blagovoli naznaniti. — Al. Mihelčič, organist v Šmariji.

Bogoskrunstvo. V noči od 1. na 2. t. m. je dosedaj neznani zločinec pometal iz kapelice, ki stoji na cesti mej Rakekom in Uncem, razpelo in dve svetniški sobi. Našli so vse na cesti v snegu. Razpelo je bilo vse razdrobljeno. Sumi se, da je dejanje povzročil postopač, ki je potom odgona 1. t. m. prišel na Rakek.

Poskušena tatvina v cerkvi. V cerkvi v Šmartnu pri Litiji je opazil minulo nedeljo proti večeru cerkvenik, da imata dva človeka precej opravka pri cerkveni pušici. Na njegov klic so kmalu prihiteli ljudje ter odvedli oba tujca k županu. Tu sta oba prav rabiatno postopala in Vil. Beranek baje s Češkega je dal županu zaušnico. Pozneje so litijski orožniki oba tička odvedli v zapor.

Ustrelil se je v Železni Kaplji na Koroškem 25letni kmečki fant Ant. Repnik.

Stavka v Trstu. V ladjedelnici S. Marco v Trstu stavka 180 delavcev s 60 svojimi pomočniki. Stavkajoči zahtevajo, da se odpusti iz dela 30 genavških delavcev, v kar pa ravnateljstvo noče privoliti.

Zdravje v Ljubljani. Od 27. jan. do 2. febr. je bilo 18 novorojencev, 1 mrtvorojenec, 21 jih je umrlo, in sicer 6 za jetiko, 2 vsled mrtvouda, 13 za različnimi boleznimi, med njimi je 9 tujcev, 12 iz zavodov. Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer: 3 za škarlatico, 2 za vrtico.

Razpisana služba. Razpisuje se mesto poštnega odpravnika na c. kr. pošt-nem uradu v Prestranku (III. razred 4. stopinja) politični okraj Postojna proti pogodbi in kavociji 400 K, letna plača 550 K, uradni pavšal 140 K, in letni pavšal za slugo, kateri se ima določiti za vzdržavo pešne zveze med Prestrankom (železniška postaja) in sedežem urada ter za dostavljanje pošt-nih pošiljatev v kraju poštnega urada. Prošnje v teku treh tednov na poštno in brzojavno vodstvo v Trstu.

Pazniki v jetnišnicah dobe vsled odloka justičnega ministerstva novo uradno obleko.

Davki in poslanci. Nedavno izišli G. Freytagovi karti o državnoborskih volitvah povzamemo nastopne vrlo zanimive podatke o davčni moči posamičnih kronovin v primeru s številom poslancev. V letu 1898 je dobila država iz vseh kronovin posrednega in neposrednega davka 1.140.217.000 kron ali na jednega poslanca 2.680.000 K. Od tega odpade največ na Češko, namreč 321.500.000 K, na jednega poslanca torej 2.920.000 K, Nižja Avstrija 316.773.000 K (6.890.000 K), mesto Dunaj samo zase 250.000.000 K (13.160.000 K), Galicija 137.067.000 K (1.757.000 K), Moravsko 121.197.000 K (2.820.000 K), Štajersko 52.531.000 K (na jednega posl. 1.945.000 K), Šlezija 38.197.000 K (3.180.000 K), Gorenja Avstrija 36.233.000 K (1.811.000 K), Primorsko 30.147.000 K (2.820.000 K), Tirolsko in Predarlško 29.872.000 K (1.195.000 K), Bukovina 13.726.000 K (1.248.000 K), Koroško 12.982.000 K (1.300.000 K),

Kranjsko 12.289.000 K (na jednega poslanca 1.117.000 K), Solnograško 10.856.000 K (1.809.000 K), slednjič Dalmacija, ki plača 6.847.000 K davka ali na jednega poslanca 623.000 K. — Naša kronovina je po davčni moči na tretjem, po številu poslancev pa na drugem mestu od zadaj, Češka plača največ davka, a je po številu poslancev na četrtem mestu.

* * *

»Kölpingblatt« je ime listu, ki je prišel izhajati v Kolinu na Nemškem. List je centralni organ zveze katoliških rokodelskih društev.

Zakaj volijo židje z Nemci? Na to vprašanje je čisto naravnost odgovoril znani »Jüdisches Volksblatt«. Pravi namreč: »Jeden del voli z nemškimi liberalci, da veljajo za Nemce. Sicer je ta del v manjšini. Drugi del, večji, voli zato z Nemci, da si ohrani trgovino, odvetniške pisarne, banke in borzne spekulacije, ker le te stvari vspevajo samo pod vladno nemških liberalcev. Iz teh vzrokov morajo židje z Nemci hoditi.« To je vendar enkrat odkritosrčna beseda.

Čudna poroka se je vršila te dni v cerkvi sv. Roka na Dunaju. Ob 7. uri zjutraj obstal je pred cerkvijo izvošček. Na kozlu voza je sedel policaj, a v spremstvu drugega policajja izstopil je iz kočije poročnik par ter se podal v cerkev. Ob prisotnosti obeh stražnikov se je nato vršila v cerkvi poroka. Po poroki odpeljal se je voz s poročencema zopet nazaj pred vrata okrajnega sodišča Landstrasse in ondi je zapustila novoporočena žena voz in moža ter se podala v družbi stražnikov v — zapor. Ta izvenredna nevesta bila je Leopoldina W., ki se je nedavno vrnila na Dunaj, dasi ji je bil povratek prepovedan. Na kolodvoru je bila radi tega aretovana in obsojena v 6 tedenski zapor in v oddajo v prisilno delavnico. Po obsodbi je preteklo nekaj dni, ko je Leopoldina W. hotela zopet govoriti s sodnikom. Pred sodnikom je izjavila, da se je vrnila na Dunaj z namenom opustiti lahkomišljeno življenje ter se poročiti s poštenim možem, kateri je izza mladih dni ni pozabil. Predno je izvršila svojo namero, spoznali so jo in zaprli. Prosila je sodnika, naj ji dovoli poroko, ker potem upa, da se jo potem ne bo poslalo v prisilno delavnico. Sodnik je ugodil nje prošnji in v nekaj dneh se je vršila zgoraj opisana čudna poroka. Ko Leopoldina W. odsedi 6 tednov, poda se v naročaj svojega moža s trdnim sklepom, da bode ob njegovi strani poštna in da mu skuša s tem nadomestiti trpljenje, katero je imel v preteklih letih radi nje lahkomišljenosti.

Prijatelj Burov aretovan Iz Trsta se poroča: Sedemnajstletni Pavel Ulbrich iz Lehan na Saskem se je tako navdušil za Bure, da je ušel od doma ter se hotel podati v Južno Alriko borit se za svobodo Burov. Sinoči je prišel v Trst, a ker je policija bila obveščena, da za junaške črne nima dovoljenja starišev, bil je mladi prijatelj Burov na kolodvoru aretovan in bo presedel v zaporu, dokler ga ne odpeljejo nazaj na Nemško.

Srečni Pariz. Francoski časopisi pišejo o veliki revščini, ki vlada v Parizu. Število samomorov je narastlo tako, da se na dan v Parizu do 20 ljudi umori. Zares čuden pojav po »sijajni« razstavi, ki je neki preskrbela zaslužek tisočem. Pravični ljudje, ki so razstavo obiskali, jo naravnost obsojajo. Prostitucija in vabila najnižje vrste je prav za prav bilo, kar je vsakega v oči bilo, in razstava sama je napravila fin. fiasko; uničenih je bilo na stotine trgovcev. Zato se je tudi reklo: Razstave so se preživele! Francoska ne bo napravila nobene več. Če je kdo dejal, da obiskovanje razstave ima drug namen, da je pretveza prostitucije, vživanja, rafiniranega radovanja itd., da pride komaj 50% z namenom proučevanja, bil je to »klerikalen in nazadnjaški« nazor. Pariške razstavi sledi propad.

Pariz pod vodo. Dva francoska inženirja sta izračunala, da bo v 2800 letih morje seglo do Pariza, ako bo znižanje zemlje na severu se dosledno nadaljevalo.

Milijoni žida Hirscha. Žid baron Hirsch (Türkenhirsch) je zapustil po svoji smrti 24. aprila 1896 ogromno premoženje 700 milijonov frankov, dasi je v življenju daroval mnogo milijonov, zlasti za kolonizacijo židov v Argentini in Palestini. Svoje

premoženje je prileparil na borzi in s prodajo delnic vzhodnih železnic. Ko bi bilo to premoženje kakega cerkvenega zavoda ali dostojanstvenika, bi naš »Narod« še bolj pisaril o cerkvenih bogatinih, a o premoženju sleparskega žida modro molči.

Samomor kneza. V Petrogradu se je ustrelil knez Bariatinskij, ki je ustanovil list »Sievernji Kurjer«, katerega je vlada sedaj sistirala. To je kneza spravilo v velike materijelne zagate, a na svojega očeta, 20-kratnega milijonarja, se ni hotel obrniti po pomoč, ker se je sprl z njim, ko se je oženil z neko gledališko igralko.

Boj proti pljuvanju. Zdravstveni svet v Novemjorku je izdal ostre naredbe proti pljuvanju na cestah, železnicah in vseh javnih prostorih. Kogar se dobi pri pljuvanju, obsodi se ga lahko na 2000 K in v zapor. Mnogo oseb je že dobilo globe po 200 kron.

Lov v Sudanu. Odkar je egiptski Sudan postal pristopen Evropejcem, hodi tja mnogo lovskih družb iz najoddaljenejših krajev sveta. Vsaka lovska karta sedaj ondi velja 625 frankov ter dovoljuje lovca, da sme ustreliti dva slona, šest vodnjih konj, dva nosoroga, eno žirafa in jednega bivola. Kdor želi, da bi bil ubiti slon njegova last, mora plačati 200 frankov, za ubitega bivola pa 150 frankov. Vlada se nadeja, da s temi novimi odredbami zmanjša število lovcev.

Društva.

(Bralno društvo v Gorjah) je imelo dne 2. t. m. v društvenih prostorih svoj redni letni občni zbor. Društvo je šlo v preteklem letu 74 rednih udov. V knjižnici je 273 različnih vezanij in 76 nevezanij knjig. Časopisov v italščini je udom na razpolago 14. V odbor za l. 1901 so izvoljeni: Val. Zabret, kapelan (predsednik), J. Ažman, župnik, Jak. Zumer, župan, Rezika Strlé, učiteljica, Jož. Zupan, Val. Hudovernik in Iv. Novak, posestniki. — Po zborovanju je dr. Jan razkazal in priporočal zelo pristrčno in jednostavno sušilnico za sadje.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 8. februar. »Slovanski centrum« se je danes definitivno konstituiral. Dr. Šusteršič je soglasno izvoljen za definitivnega predsednika. Izvolili so se tudi načelniki iz raznih kronovin, da so zastopane v predsedstvu vse narodnosti. Za Čeha je izvoljen dr. Hruban, za Rusine Barvinski, za Primorce dr. Gregorčič, za Štajerce vitez Berks, za Poljake Szajer. Na novo je pristopil centrumu Rusin profesor Pihuljak, zastopnik pete kurije v Černovicah. Zdaj broji »Slovanski centrum« 21 članov. »Slovanski centrum« je danes predložil celo vrsto novih važnih predlogov. Dr. Šusteršič, dr. Hruban in tovariši so vložili predlog za zakonito ureditev kartelov za brambo kmetskega stanu. Dr. Šusteršič in tovariši so vložili predlog za varstvo kmečkih interesov pri sklepanju trgovsko-političnih pogodb. Poleg tega je več važnih predlogov v korist kmečkemu stanu.

Dunaj, 8. febr. Dr. Fuchs je odločno izjavil, da odklanja izvolitev zborničnim predsednikom. Poljaki so sklenili, da glasujejo tako: Predsednik zbornice grof Vetter von der Lilie, prvi podpredsednik Prade, drugi podpredsednik Záček. Ta sklep so naznanili vsem drugim klubom. Sklenjeno je bilo, da se volitve vrše danes. A sklicala se je konferenca vseh klubovih načelnikov. Seja pa se je prekinila in se je sklenilo, da se nadaljuje šele danes ob treh popoldne. Sedaj bo vsa desnica glasovala za Vetterja, Pradeja in Záčka, in ker bo zaradi Pradeja glasovala tako tudi levica, je izvolitev tega predsedstva zagotovljena. Samo Mladočehi bodo pri volitvi Pradejevi oddali prazne listke. — Katoliški centrum je imel sejo, pri kateri se je dr. Fuchs izrekla želja, da odkloni predsedstvo, in se mu je izrekla zahvala za njegovo vodstvo v prošli razburkani parlamentarni dobi.

Ker je Prade v predsedstvu, odpadejo ugovori, katere je imela levica proti volitvi.

Dunaj, 8. febr. (C. B.) Proti izvolitvi posl. Plantana je došel danes zbornici ugovor novomeških volivcev. — Zbornica je danes odobrila volitve, proti katerim ni bil vložen noben ugovor.

Dunaj, 8. febr. Mladočehi in češki fevdalci so sklenili, pri volitvi predsedstva glasovati za listo Fuchsa.

Dunaj, 8. febr. Čuje se, da proti izvolitvi Pradeja prično češki narodni socialisti obstrukcijo.

Dunaj, 8. febr. Klub čeških fevdalcev bode predlagal spremembo državnoborskega opravnega reda.

Dunaj, 8. febr. Grof Palffy še danes uloži predlog za izpremembo poslovnega reda.

Dunaj, 8. febr. Klofaču so zaplenili dijete. Zahtevala je to češka narodna socialna delavska tiskarna radi svote 2000 K.

Dunaj, 8. febr. Nemškonacionalni poslanec dr. Reicher je interpeoval v drž. zboru radi slučajev mučenja otrok na Dunaju in v Graecu in v zadevi uspešne postave otroškega varstva.

Dunaj, 8. febr. Dunajsko mesto broji, kolikor se je dosedaj moglo doognati, 1.635.647 prebivalcev, 293.750 več kot leta 1890.

Dunaj, 8. febr. Razkralj Milan je obolel na influenci.

Budimpešta, 8. febr. Na tukajšnji univerzi so priredili vseučilišni demonstracijo proti slušateljicam filozofije. — Dijaki so jim upili: »Abzug!« »Klobuk doli!« »Pojdite k mami!«

Berolin, 8. febr. Kanalsko predlogo je izročila poslanska zbornica odseku 28 članov.

Petrograd, 8. febr. 200 kijevskih vseučilišnikov, ki so bili odvedeni v prisilno vojaško službo, je odreklo prisego na zastavo. Poslalo se jih bo v najoddaljeneše kraje Sibirije.

Petrograd, 8. febr. Iz Baku poročajo 5. t. m. o požaru v petrolejskih skladiščih: Požar je omejen in ako se ne pojavi nova eksplozija, je odstranjena nadaljna nevarnost. Število ponesrečenih še ni znano, a se sme ceniti na stotine.

Haag, 8. febr. Kraljica Viljemina je včeraj povodom svoje poroke pomilostila deloma ali popolnoma 364 kaznencev.

Geneva, 8. febr. Tu sta aretovana dva anarhista, ki sta hotela umoriti predsednika sodišča.

Rim, 8. febr. Ministerski predsednik je naznanil v obeh zbornicah, da je ministerstvo podalo ostavko, da pa ostane tako dolgo na krmilu, dokler ne nastopi nova vlada. — Kralj se je posvetoval z zborničnim predsednikom Villo ter drž. predsednikom Canizzaro.

London, 8. febr. Jeseni obišče nemški cesar angleškega kralja Edvarda VII. v Balmoratu.

London, 8. febr. V Južno Afriko je na pomoč pripravljenih za odhod 30 tisoč konjenikov.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni. prev. I. B.—C.

(Dalje.)

Najpreje opazita v ozadji na slami sedeti nekega bolnika, ki pa ni mnogo trpel in je že skoro okreval. Ko opazi patra, strese z glavo; kapucinec se žalostno in udano skloni k njemu. Renzo nemirno gleda naokrog, opazi tri ali štiri bolnike, jednega izmed njih na žimnici, zavitega v odejo, pokritega z gosposkim plaščem, pogleda mu v obraz in spozna don Rodriga ter stopi jeden korak nazaj, a kapucinec ga zopet krepko zgrabi za roko, pelje ga do ležišča in z roko pokaže na človeka, ki tu leži.

Ležal je nepremično. Oči ima odprte, a ne gleda. Bledi obraz je pokrit s črnimi pegami, črne in napihnjene so tudi ustnice. Mislilo bi se lahko, da je že izdihnil, če bi silno drgetanje ne pričalo, da še živi. Prsi se v presledkih težko vzdigujejo, desnica

krčevito stiska plašč nad srcem s prsti, ki so blede, in koncih pa črni.

„Sedaj vidiš!“ reče kapucinec tiho. „To je kazen ali usmiljenje. Kaj sedaj misliš o tem človeku, ki te je žalil? Isto bode o tebi mislil Bog, katerega si ti razžalil. Blagoslovi ga in Bog tebe blagoslovi! Štiri dni že tu leži, a ne zavé se. Mogoče mu Bog dá trenutek, da se zavé; a ti moraš za to moliti. Mogoče, da moraš ti zato moliti z nedolžno Lucio, mogoče čaka milost na tvojo ponižno in udano molitev. Mogoče je tvoja in njegova rešitev odvisna od tebe, od tvojega odpuščanja, tvojega usmiljenja . . . od tvoje ljubezni!“

Nato obmolkne, sklence roki, povesi glavo in moli; Renzo stori istotako.

Par trenutkov tako stojita, ko pozvoni. Oba odideta, kakor bi se dogovorila, brez vprašanj in brez pogovora. Njiju obraza govorita.

„Idi sedaj!“ reče kapucinec: „pripravi se na milost ali žrtev! Hvali Boga, naj se ti zgodi to ali ono! Hvalila ga bodeva skupno.“

Tedaj se ločita: Jeden se vrne, odkoder je prišel, drugi pa gre k cerkvi, oddaljeni sto korakov.

Šestintrideseto poglavje.

Kdo bi Renzu par ur preje povedal, da bode pri svojem iskanji v tako važnih in odločilnih trenotkih mislil na Lucijo in don Rodriga ob jednom. A bilo je tako. Don Rodriga postava se pomeša mej vse prijetne in grozne prizore, kateri se v nadi in strahu zaporedoma vrsté v njegovem duhu. Besede, katere je čul pri ležišču, vzbude mu zaupanje in obup, ki se borita v njegovi duši. Ne more izustiti molitve za srečen izid pričetege dela, da bi ne dostavil tudi one, katero je pri postelji pričel, a jo je zvonjenje prekinilo.

Osmerokotna kapelica se dviga nad par stopnicami sredi dvorišča, bila je jednostavno zidana, na vse strani odprta, podpirali so streho le stebri in slopi; na vsaki strani je bil obok mej posameznimi stebri, za katerimi je naokrog peljal hodnik okolo prave kapele; ta je obstojala samo iz osmih obokov, ki so nosili kupolo, tako da se je oltar v sredi mogel videti od vseh strani. Sedaj služi to poslopje v drug namen, prazni presledki so zazidani. A staro ogrodje je ostalo nedotaknjeno, tako da se takoj vidi, kakšen namen je preje imelo.

Renzo se jedva odpravi, ko opazi očeta Felice v kapelinem stebrišču prikazati se pod obokom, ki je obrnjen proti mestu. Spodaj je bila zbrana množica na stopnicah in na dvorišču. Renzo posname s kretanja, da se je začela pridiga.

Po stezicah pride za gnječo, kakor mu je bilo ukazano. Tiho se ustavi in se ozira naokrog, a ne vidi drugega nego gnječo, tlaku podobno množico glav. Sredi so nekateri pokrite z robci in zavite v pajčolane. Tja uprè svoje oči, a ne more ničesar opaziti; zato pogleda tja, kamor so vsi gledali. Gane ga častitljiva postava pridigarjeva; vleče na uho, kolikor more v svoji razburjenosti, in sliši ta-le del pridige:

„Pomislimo na tisoče, ki so šli skozi ona vrata!“ Pater Felice vzdigne prst čez rame in pokaže na vrata za sabo, ki peljejo na pokopališče san Gregorio; bila je tedaj jedna sama velika mrtvaška jama. „Ozrimo se na tisoče, ki ostanejo tu in ne vedó, kje pojdejo iz bolnice! Pomislimo na sebe, ki gremo rešeni domov! Hvala Bogu! Hvala Njegovi pravičnosti in usmiljenosti! Slava

mu v smrti in zdravju! Slava mu, da je tako izbral mej nami! Rešil nas je, otroci, da si prihrani malo množico, katero je poboljšalo trpljenje in ki gori od hvalečnosti; sedaj cenimo življenje kot njegov dar, ker vemo, da smo od njega prejeli. Porabiti je moramo za dobra dela, katera mu lahko žrtvujemo. Če se spomnimo svojega trpljenja, pomagati moramo drugim. Oni pa, s katerimi smo trpeli, upali in se bali, mej katerimi ostavljamo prijatelje in sorodnike, ki so vsi naši bratje, oni, ki nas vidijo mimo iti in katere tolaži, da vender še kdo zdrav gre nazaj, oni naj se vzgledujejo na našem življenju. Bog ne želi, da bi v nas videli hrupno veselje in posvetno radost, ker smo ušli smrti, s katero se oni še boré. Vidijo naj, da odhajamo, hvaleč Boga za-se in proseč ga za one. Reko naj, da se jih bodemo tudi zvnaj spominjali in za nje Boga prosili. Precej začnimo novo usmiljeno življenje! Kdor se je vrnil čvrst ko preje, podá naj svojo roko slabotnim; mladeniči naj podpirajo starce. Vi, ki ste izgubili svoje sinove, premislite, koliko sinov je izgubilo svoje očete! Teh se usmilite! Ta ljubezen izbriše vaše grehe in olajša vaše trpljenje.“

Umrli so:

- 2. februarja. Jurj Jankovič, posestnik, 40 let, Kolodvorske ulice 27. jetika.
- 4. februarja. Doroteja Zdravje, delavca hči, 1 leto, Martinova cesta 10, catarrh. intestin — Uršula Herman, tesarja žena, 41 let, Dunajska cesta št. 35, jetika.

V hiralnici:

- 3. februarja. Fran Semrajc, čevljar, 65 let, kap.
- 4. februarja. Ernestina Dornik, zasebnica, 59 let, kap.
- 5. februarja. Elizabeta Čerin, dekla, 76 let, ostarelost.

V otroški bolnišnici:

- 3. februarja. Frančiška Apih, posestnika hči, 9 let, skarlatina.
- 4. februarja. Ana Samatorčan, delavca hči, 6 mesecev, eclampsie.

V bolnišnici:

- 1. februarja. Lenart Lotrič, hlapec, 49 let, srčna hiba. — Josip Pečar, gostac, 70 let, naduha.
- 2. februarja. Marija Ropič, kajzarja žena, 52 let, jetika.
- 3. februarja. Katarina Švigelj, monterja žena, 70 let, anaemia acuta.
- 4. februarja. Ivan Handler, posestnik, 45 let, gangraena pedis.
- 5. februarja. Marija Žimic, dninarica, 58 let, jetika.

Cena žitu na dunajski borzi
dné 7. februarja 1901

Za 50 kilogramov

Pšenica za pomlad . . .	K 7.78 do K 7.79
Rž za pomlad . . .	» 7.78 » » 7.79
Turšica za maj junij /01 »	5.43 » » 5.44
Oves za pomlad . . .	6.50 » » 6.51

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrarj	Nebo	Padevina v 24 urah
7. 9. zveč	734.2	0.4	brezv.	sneg	
8. 7. zjutj	736.5	-1.1	sl. jzah.	megla	21.1
2. popol.	737.7	1.4	sl. jzah.	oblač.	

Srednja večerajšnja temperatura -0.1°, normale: -1.0

Zahvala. 115 1-1

Velečastnega gospoda Ivana Abram, župnika v Črnom Vrhu, za spremstvo, in ondoto deklisko Marijino družbo za ganljivo petje pred hišo in na grobu naše umrle sorodnice

Marije Požnel

kakor tudi vse druge mnogobrojne udeležence pogreba najtopleje zahvaljujejo pokojnice

sorodniki.

Idrija - Črni Vrh, dné 5. febr. 1901.

Izjava.

V št. 29. „Slovenca“ z dne 5. svečana je bil priobčen dopis „Iz Novega mesta“, v katerim se med drugim imenuje tudi ljubljansko žensko telovadno društvo. Ta dopis je uredništvo zavrglo, ker se z njim ne strinja. Prišel je v tiskarno po pomoti, ker se je zamešal med druge rokopise, ki so bili odnešeni v tiskarno. Zato naša uredništvo, ki je prepozno spoznalo to pomoto, izjavlja, da se z njegovim besedilom ne strinja.

Uredništvo „Slovenca“.

Izjava.

Jaz podpisana izjavljam, da ni res in da obžalujem, kar sem govorila zoper Janeza Ivanca od tukaj, št. 23. Bila sem zapoljana k temu.

Vel. Lašiče, dné 7. febr. 1901.

Mica Hočevar, hiš. št. 36.

Krčma in hiša
je oddati v najem
na Mirni na Dolenskem.

Prednost imajo izučeni mesarji. Hiša je pripravna tudi za vsako drugo kupčijo, posebno z deželnimi pridelki in za vinsko kupčijo.

Oddati bi bilo tudi več snažnih sob čez poltje in prodati je zdaj kakih 50 vedrov vina, vse to prav po nizki ceni.

Več pové Aussenik na Mirni (Neudegg). Dolensko. 117 1-1

Katoliška Tiskarna

prilagoča raznovrstne vizitnice po nizki ceni.

Stavišča na prodaj!

Vsled skl-pa občinskega sveta z dné 22. t. m. bode v ponedeljek dné 11. februarja 1901

ob 10. dopoldne mestna občina ljubljanska deset svojih v Ljubljani, med Dunajsko cesto ter med Dalmatinovimi, Cigalotovimi in Sodnijskimi ulicami ležečih stavišč potom javne dražbe prodala.

Dražba se prične ob navedenej uri v Mestni dvorani (Mestni trg 1) in s bodo stavišča izklicala s cenó 20 kron za štrajški meter. Kdor se bode udeleževal dražbe, položiti bo moral pred pričetkom iste 1000 K vadija v roke dražbenege voditelja. Razdelitveni načrt stavišč zamore se ob navadnih uradnih urah ogledati pri magistratnem gospodarskem uradu, kjer se izvedó tudi natančni pogoji dražbe.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane, dné 28. januarja 1901.

Naznanilo in priporočilo.

Podpisani naznanjam slav. p. n. občinstvu, da sem prevzel s 1. svečanom t. l.

restavracijo v „Narodnem domu“ v Celju.

Točil bom vedno pristno, naravno vino in obče priljubljeno pivo iz narodne pivovarne g. S. Kukeca iz Žalca. Skrbel bom za izvrstno kuhinjo in točno postrežbo. Na razpolago so tudi sobe za prenočišča po nizki ceni.

Geslo vsakemu izvanceljskemu Slovincu, ako pride v Celje, bodi: v „Narodni dom“.

Priporočujoč se za obilen obisk, bilježim z odličnim spoštovanjem

Fran Lajovic.

111 3-1

Dunajska borza.

Dne 7. februarja.		Dne 7. februarja.		Dne 7. februarja.	
Skupni državni dolg v notah	98.45	20 mark	23.50	Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	106.—
Skupni državni dolg v srebru	98.35	20 frankov (napoleondor)	19.13	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94.15
Avstrijska zlata renta 4%	117.85	Italijanski bankovci	90.30	Prijoritete obveznice državne železnice	429.70
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	98.15	C. kr. cekini	11.31	„ južne železnice 3%	346.75
Ogerska zlata renta 4%	117.90			„ južne železnice 5%	122.50
Ogerska krona renta 4%, 200	93.10			„ dolenskih železnice 4%	99.50
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	1685.—			Kreditne srečke, 100 gl.	387.—
Kreditne delnice, 160 gl.	667.—			4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gl.	370.—
London vista	240.62 1/2			Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gl.	47.50
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117.50			Ogerskega	23.10
				Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gl.	14.25
				Rudolfove srečke, 10 gl.	59.—
				Salmove srečke, 40 gl.	180.—
				St. Genois srečke, 40 gl.	200.—
				Waldsteinove srečke, 20 gl.	392.—
				Ljubljanske srečke	58.—
				Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gl.	268.75
				Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v	6210.—
				Akcije tržaškega Lloydja 500 gl.	822.—
				Akcije južne železnice, 200 gl. sr.	107.50
				Splošna avstrijska stavbinska družba	148.—
				Montanska družba avstr. plan.	430.—
				Trboveljska premogarska družba, 70 gl.	447.—
				Papirnih rubljev 100	253.50

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„M E R C U R“
l. Wallzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocoga obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.